

VALTIOVARAINVALIOKUNNAN MIETINTÖ 47/1998 vp

Hallituksen esitys laiksi valmisteverotuslain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 3 päivänä marraskuuta 1998 lähettänyt valtiovarainvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi valmisteverotuslain muuttamisesta (HE 208/1998 vp).

Jaostovalmistelu

Asia on valmisteltu valtiovarainvaliokunnan verojaostossa.

Asiantuntijat

Verojaostossa ovat olleet kuultavina

- neuvotteleva virkamies Irmeli Virtaranta, valtiovarainministeriö
- tullisihteeri Markus Teräväinen, Tullihallitus..

HALLITUKSEN ESITYS

Euroopan yhteisössä sisämarkkinat toteutuivat sen jäsenvaltioiden välisessä kaupassa vuoden 1993 alussa. Yhteisön jäsenvaltioita velvoittavat säännökset sisällytettiin valmisteveron alaisia tuotteita koskevasta yleisestä järjestelmästä sekä näiden tuotteiden hallussapidosta, liikkumisesta ja valvonnasta annettuun neuvoston direktiiviin eli ns. järjestelmädirektiiviin. Järjestelmädirektiivi sisältää keskeiset aineelliset ja menettelytapaa koskevat periaatteet verotuksen tavoitteiden toteuttamiseksi yhteisön sisämarkkinakaupassa, mutta jättää laajalti jäsenvaltioiden toimivaltaan päättää verotuksen kansallisesta toteuttamisesta. Direktiiviä sovelletaan yhdenmukaistettuun valmisteverotukseen kuuluihin tuotteisiin. Jäsenvaltioilla on oikeus kantaa valmisteveroja myös muista tuotteista edellyttäen, ettei se aiheuta rajamuodollisuuksia jäsenvaltioiden välisessä kaupassa.

Järjestelmädirektiivin lähtökohtana on, että yhteisön valmisteveroalueella valmistetut tai sinne yhteisön veroalueen ulkopuolelta tuodut valmisteveron alaiset tuotteet verotetaan siinä jäsenvaltiossa, jossa ne luovutetaan lopulliseen kulutukseen.

Suomen valmisteverotusta koskeva lainsäädäntö muutettiin Suomen EU-jäsenyyden myötä vuoden 1995 alussa yhteisön valmisteverojärjestelmän mukaiseksi. Koska järjestelmädirektiivi jättää jäsenvaltioille runsaasti liikkumatilaa valmisteverotuksen toteuttamiseksi, valmisteverotusmenettelymme on pyritty säilyttämään mahdollisimman pitkälti samankaltaisena kuin ennen EU-jäsenyyttä.

Muiden EU:n jäsenvaltioiden tavoin on myös Suomessa voitu viime aikoina havaita, että erityisesti alkoholi- ja tupakkatuotteita on päässyt markkinoille ilman, että niistä on suoritettu ku-

lutusmaan valmisteveroja järjestelmädirektiivissä edellytetyllä tavalla.

Käsiteltävänä olevan esityksen tavoitteena on tehostaa valmisteverotusta ja vähentää valmisteverotusjärjestelmässä esiintyneitä väärinkäytösmahdollisuuksia verotusjärjestelmää kuitenkin olennaisesti muuttamatta.

Esityksessä ehdotetaan, että EU:n ulkopuolelta tuotavista tai sinne vietävistä alkoholijuomista ja tupakkatuotteista, jotka ovat päässeet markkinoille ilman maahantuontiveroja, voitaisiin periä valmistevero siltä, joka vastaa suoritettavasta tullista ja arvonlisäverosta. Valmistevero voitaisiin tällöin kantaa esimerkiksi henkilöltä, joka ostaa niin sanotulta punaiselta torilta alkoholijuomia ja tupakkatuotteita, joita ei ole esitetty tullille verotettaviksi maahantuonnin yhteydessä. Esityksen avulla korjattaisiin se nykyisen oikeuskäytännön johdosta syntynyt epäkohata, että valmistevero on voitu tällaisissa tapauksissa kantaa ainoastaan tuotteen alkuperäiseltä maahantuojalta.

Toisesta EU:n jäsenvaltiosta lähetetyt yksityishenkilöiden väliset alkoholijuomia ja tupak-

katuotteita sisältävät lahjat tulisivat ehdotuksen mukaan verottomiksi, jos ne ovat luonteeltaan satunnaisia ja vastikkeettomia. Tällaisten lahjojen verottomuus rajoitettaisiin kuitenkin samoihin määriin, jotka matkustaja saa nykyisin tuoda verotta mukanaan toisesta jäsenvaltiosta.

Valmisteverotuslakiin ehdotetaan lisäksi eräitä muita yksittäisiä muutoksia, joiden tarkoituksena on estää verovelvollisuuden kierto ja vähentää todettuja väärinkäytöksiä. Muutoksia ehdotetaan valmisteverotuslain menettelysäännöksiin sekä kirjanpito- ja tiedonantovelvollisuutta ja tulliviranomaisten tarkastusvaltuuksia koskeviin säännöksiin.

Ehdotettujen menettely- ja toimivaltasäännösten muutoksiin liittyen ehdotetaan lain seuraamussäännösten soveltamisalaa laajennettavaksi. Valmisteverotuslakiin ehdotetaan lisäksi tehtäväksi eräitä verovelvollisuutta, verottomuutta ja erityismenettelyä koskevia, merkitykseltään vähäisempiä muutoksia, sekä eräitä luonteeltaan lähinnä teknisiä muutoksia ja sanamuotojen tarkistuksia.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Hallituksen esityksessä mainituista syistä ja saadun selvityksen perusteella valiokunta pitää lakiehdotusta tarpeellisena ja puoltaa sen hyväksymistä.

Päätösehdotus

Valtiovarainvaliokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana.

Helsingissä 17 päivänä marraskuuta 1998

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Mauri Pekkarinen /kesk
jäsen. Olavi Ala-Nissilä /kesk
Ulla Anttila /vihr
Pirjo-Riitta Antvuori /kok
Timo Ihamäki /kok
Bjarne Kallis /skl
Reijo Laitinen /sd

Håkan Malm /r
Maija Rask /sd
Jukka Roos /sd
Oiva Savela /kok
Marja-Liisa Tykkyläinen /sd
Jukka Vihriälä /kesk
Jorma Vokkolainen /vas

VaVM 47/1998 vp — HE 208/1998 vp

vjäs. Markku Koski /kesk
Arto Lapiolahti /sd

Pekka Leppänen /vas
Matti Saarinen /sd.